Оксана ІЛЬІНА,

orcid.org/0000-0001-6572-3785

*старший викладач кафедри іноземних мов факультету фінансів
Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана
(Київ, Україна) OksanaIllyina@i.ua*

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ-ЕКОНОМІСТІВ ЗА УМОВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

У статті охарактеризовано особливості організації дистанційного навчання під час вивчення студентами-економістами фахової іноземної мови, зокрема формування комунікативної англомовної фахової компетенції. Визначено оптимальну форму організації навчання з використанням платформ Google Classroom, Learning Apps, а також проведення онлайн-занять із використанням платформ Skype, Zoom, Google Meets. Показані такі методи формування в економістів англомовної компетенції: лексичний метод, task-based method, presentation-practice-production method, комунікативний підхід. Автором проаналізовано та визначено основні принципи організації дистанційного навчання іноземної мови: принцип системності та систематичності, принцип доступності інформації, принцип інтерактивності як взаємодії студента через платформу шляхом виконання певних завдань, принцип комунікативності. Наголошено, що формування комунікативної компетенції потребує чіткої організації дистанційного навчання, ознайомлення студентів з вимогами. Формування власне комунікативної компетенції зумовлено виконанням письмових вправ, які студенти виконують та надсилають через платформу чи на пошту викладачу, а також живим спілкуванням на заняттях онлайн. Автором показані переваги формування комунікативної компетентності економістів за дистанційного навчання: більше часу на навчання та краща організація навчального процесу через стресовість навчання. Недоліками дистанційного навчання є залежність студентів і викладача від технічних ресурсів та доступу в Інтернет, а також неможливість організовувати роботу в малих групах та в парах. Ґрунтуючись на власному досвіді, автор порівнює якісні показники навчання фахової англійської мови студентів-економістів у 2019 (за класичною системою) та 2020 (навчання он-лайн) рр.: середній бал за II семестр 2019 р. становив 31,5 (за 50-бальною шкалою), тоді як у 2020 р. цей бал становив 34,2 (35 балів уже відповідають оцінці «добре»), що підтверджує ефективність дистанційного навчання щодо формування комунікативної компетенції. Показано перспективність подальшого вивчення проблеми, зокрема вікових особливостей дистанційного навчання фахової економічної мови та формування комунікативної компетенції.

Ключові слова: комунікативна англомовна компетенція, студенти-економісти, дистанційне навчання.

Oksana ILYINA,

orcid.org/0000-0001-6572-3785

*Senior Lecturer at the Department of Foreign languages of the Finances Faculty
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman
(Kyiv, Ukraine) OksanaIllyina@i.ua*

PECULIARITIES OF TEACHING THE COMMUNICATION ENGLISH COMPETENCE OF ECONOMICS STUDENTS UNDER THE DISTANCE LEARNING

The article characterizes peculiarities of the distance learning organization regarding learning foreign language for professional use by the economics students and developing their English communication competence. The article defines an optimal educational platform for teaching the professional English to economists as the Google Classroom or Learning Apps, as well as the distance on-line classes software platforms Skype, Zoom and Google Meets. The article indicates the following methods productive for developing the English speaking professional competence in economics students: the lexical approach, task-based method, presentation-practice-production method, and the communicative approach. The author analyzed and defined basic principles of the distance teaching professional English, such as: the system and schedule principles, principle of information availability, principles of interaction realized through the platform, the communication principle. The article stresses on the necessity of strict organization, and instruction of the students. The development of the communication competence itself is stipulated for writing the exercises which are sent by the students through the platform or onto the teacher's e-mail, as well as the live online communication. The author shows the advantages of developing the communicative competence in English by the economics students: the students are offered more time for their studies and the education is organized better here. The disadvantages of distance learning are defined to be the dependence of both teacher and student on the technical resources and the Internet access; impossibility

of the small group activities and dialogical speaking. Basing on personal experience, the author compared the qualitative characteristics of the professional English to the economics students in 2019 (which wasn't the distance one) and 2020 (online studies): the grade point average for term II in 2019 was 31.5 (with 50 points scale), while in 2020 it made 34.2 (35 corresponding to the good mark), which confirms the effectiveness of the distance learning for the communication competence development. The author has shown a perspective of the issue studies, regarding age peculiarities of the distance teaching economics students professional economic English and developing the communication competence.

Key words: Communication English competence, economical students, distance learning.

Постановка проблеми. Одним із головних завдань вивчення іноземної (найчастіше англійської) мови за фаховим спрямуванням у закладі вищої освіти є набуття студентами комунікативної компетентності та здатність реалізувати дану компетентність через комунікативну компетенцію. Навчання мов характеризується комунікативною спрямованістю та потребує постійної усної взаємодії викладача зі студентами. Іноземна мова – одна з небагатьох дисциплін, які рекомендується вивчати не дистанційно, а на «живих» заняттях. Карантинні обмеження 2020 та 2021 років поставили викладачів та студентів перед необхідністю організації дистанційного навчання, незважаючи на зручність чи незручність вивчення конкретних дисциплін, зокрема іноземної мови, дистанційно. Проблему дистанційного навчання іноземної мови досліджували українські науковці, проте найчастіше в контексті навчання на заочному відділенні студентів. Питання ж формування компетенції за дистанційного навчання, зокрема формування комунікативної компетенції, яке, за власним визначенням, характеризується обмеженням взаємодії сторін процесу навчання, не досить вивчено і потребує подальших досліджень.

Аналіз досліджень. Питання формування комунікативної іншомовної компетентності та компетенції за фахом розглядалось численними науковцями, зокрема в контексті компетентнісного навчання. Так, досліджувалось навчання фаховій англомовній комунікативній компетенції менеджерів (Каменська, 2010), соціальних працівників (Коваль, Ускова, 2019), економістів (Лимар, Моруга, 2016), логістів (Метьолкіна, 2009). Визначено основні психолого-педагогічні особливості формування комунікативної іншомовної фахової компетенції (Лубянова, 2013) та показано, що одним з основних завдань вивчення дисципліни «Фахова іноземна мова» в закладах вищої освіти є формування комунікативної компетенції студентів. Проблема ж дистанційного навчання іноземної мови є відносно новою в українському освітньому середовищі, можливо, через комунікативний та «живий» характер викладання даного предмета. Власне інтеграцію дистанційного навчання іноземної мови в процес навчання описано І. Постоленко (Постоленко, 2018), дистанційне навчання

англійської мови на заочному юридичному відділенні проаналізовано та описано С. М. Романюк (Романюк, 2014). Здебільшого тема не висвітлена, аналіз літературних джерел показав недостатнє вивчення даної теми. Навіть після впровадження карантинних обмежень навесні 2020 р. та подальшої необхідності організації дистанційного навчання не спостерігається інтересу до вивчення цієї теми, що й зумовило необхідність вивчення питання та написання даної статті автором за результатами власного досвіду викладання дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням» (англійська) студентам – майбутнім економістам з акцентом на особливості розвитку комунікативної компетенції.

Мета статті – на підставі аналізу теоретичного матеріалу та власного досвіду автора визначити основні особливості формування англомовної комунікативної компетенції студентів-економістів (форма навчання, методи викладання, типологія завдань, принципи організації) за дистанційного навчання та порівняти ефективність формування англомовної фахової компетенції за дистанційного та класичного навчання в попередні роки.

Виклад основного матеріалу. Дистанційна форма організації навчання фахової англійської мови передбачає проведення занять дистанційно, тобто не в аудиторіях, проте організацію повної комунікації викладача зі студентами. Пропонуються різні форми та методи організації дистанційного навчання (навчання з виконанням письмових завдань і пересиланням їх викладачу), виконання завдань на спеціально створених платформах (Google Classroom, Learning Apps, власних платформах навчальних закладів, електронної пошти викладача), а також проведення онлайн-занять із використанням платформ Skype, Zoom, Google Meets, Viber video.

Англомовну комунікативну компетенцію студентів-економістів можливо визначити як здатність останніх взаємодіяти в економічному професійному англомовному середовищі (тобто спілкуватись англійською усно чи письмово на фахові теми, отримувати та передавати інформацію тощо). Формування даної компетенції зумовлено наявністю у фахівця знань граматики, фонетики та орфографії англійської мови, зна-

ння лексичних одиниць з визначеної економічної тематики, умінь та навичок фахового письма, читання, аудіювання і говоріння, що формується на заняттях з фахової англійської мови, проведених класично в аудиторії чи дистанційно.

Необхідною умовою формування комунікативної компетенції іноземною мовою, на думку автора, є поєднання проведення занять онлайн (обов'язково з дотриманням календарного тематичного плану, не «заняття через заняття», а повністю відповідно до плану), а також виконання поточних письмових завдань контролю навичок читання, аудіювання та письма на фахові теми і систематичне проведення тестового контролю засвоєного матеріалу. Власне, варто розділити формування фахової іншомовної комунікативної компетенції на формування мовної та мовленнєвої компетенції. Ступінь розвитку мовної компетенції можливо контролювати за виконанням письмових завдань, тоді як формування мовленнєвої компетенції вимагає живого спілкування онлайн та розвитку умінь і навичок монологічного та діалогічного говоріння. Формування комунікативної фахової компетенції іноземною (англійською) мовою у студентів економічних спеціальностей під час дистанційного навчання вимагає навчання різних способів комунікації (письмової та усної) онлайн, а також їх контролю. Навчання письмової комунікації зумовлено виконанням студентами різноманітних завдань з економіки, вивченням правил граматики та орфографії, опануванням лексичного мінімуму кожної з економічних тем. Навчання усної комунікації здійснюється на практичних онлайн-заняттях, організованих через відповідні комунікаційні платформи, і нічим не відрізняється від такого навчання на класичних заняттях.

За власним досвідом автора, дистанційне навчання економічної англійської мови оптимально включає такі методи: лексичний метод (адже лексика фахових тем є основою для подальшого її відтворення під час комунікації), task-based method, коли студентам кожна тема викладається через систему завдань, пов'язаних із фаховою діяльністю чи ситуаціями фахової діяльності іноземною мовою, presentation-practice-production method, коли студентам презентується певна форма і вони мають її відтворити (ЛЮ, граматичні поняття), комунікативний підхід, спрямований власне на комунікацію. Методологічною особливістю дистанційного навчання економічної англійської є його висока інтерактивність та активізація пізнавальної діяльності студентів через підбір цікавого і сучасного матеріалу.

Основні принципи організації навчання фахової англійської мови дистанційно, визначені автором: принцип системності та систематичності (проведення занять за визначеним графіком згідно з програмами, календарно-тематичним плануванням), принцип доступності інформації (викладення основної інформації онлайн, презентація опорних понять теми, термінів, граматичних конструкцій), принцип інтерактивності – взаємодія студента як через платформу шляхом виконання певних завдань письмово чи аудіально, так і на заняттях онлайн, принцип комунікативності, адже навчання фахової англійської мови ставить за мету формування комунікативної компетенції. На жаль, принцип індивідуального підходу, за досвідом автора, важко реалізовувати онлайн, адже він потребує живого спілкування.

Структурно-організаційні особливості дистанційного навчання будь-якого предмета, зокрема фахової економічної англійської мови, вимагають чіткої дисципліни викладача. Так, на початку навчального семестру (за обставин карантину – у березні 2020 р.) необхідно чітко визначити платформу для організації дистанційного навчання та ознайомити студентів з платформою, розкладом, плануванням, переліком завдань, правилами оголошення завдань та їх надсилання викладачу. На думку автора, оптимальною платформою є Google Classroom/Meets, яка, на відміну від Zoom та Skype, не має обмеження щодо тривалості заняття чи кількості учасників (за наявності корпоративного акаунта викладача, афілійованого до університету, який, по суті, необхідний для реєстрації в Google Scholar). Як альтернативу можливо використовувати Zoom та особисту пошту викладача в поєднанні з групою студентів у Вайбер чи Телеграм. Проте в даному випадку замість використання однієї програми викладач розділяє концентрацію між трьома програмами (комунікація зі студентами в месенджері, перевірка завдань на пошті та живе спілкування у Zoom. Google Classroom/Meets активно поєднує всі вищезазначені функції, окрім того, надає можливість відслідковувати виконання завдань у зазначені терміни. Працюючи в Google Classroom/Meets, викладач може вибирати як індивідуальну, так і групову форму роботи. Труднощі викликає організація роботи в малих групах, адже онлайн це потребує організованості самих студентів, які на платформі не можуть відділитися від групи, проте це вносить елементи імпровізації та креативності в навчальний процес.

Щодо кожного заняття викладачем було презентовано обсяг матеріалу, необхідний до опра-

цювання студентами для підготовки до занять (сторінки підручника, опорний словник, презентація граматики та лексики і завдання до письмового виконання, а також приблизний перелік тем до обговорення). На занятті викладач повторно пояснювала незрозумілі категорії, виконувала певні вправи зі студентами. Не менш ніж половина заняття була присвячена монологічному та діалогічному говорінню студентів онлайн. Після заняття студенти виконували завдання та надсилали їх на пошту викладача. За даною схемою було побудовано навчання фахової економічної англійської мови.

Окремою характерною рисою дистанційного навчання англійської мови є проведення контролю знань, умінь та навичок студентів, які в цілому становлять комунікативну компетенцію студента. Поєднання елементів тестового контролю, усного контролю з боку викладача, контролю завдань через електронну систему (наприклад, ті самі Google форми, які показують відсоток неправильних відповідей та окремі прізвища і надають можливість кількісної обробки даних), а також взаємного контролю на заняттях онлайн та самоконтролю сприяє високій дисципліні студентів.

Недоліками дистанційного навчання, зокрема онлайн, є безпосередня залежність як викладача, так і студентів від гаджетів та підключення до Інтернету, якості зв'язку тощо. Це виявилось єдиним значним недоліком онлайн-навчання, який досить важко усунути. Також дистанційна взаємодія під час перевірки письмових завдань, а також оцінювання роботи онлайн може унеможливити індивідуальний підхід до кожного студента, оскільки відсутнє безпосереднє спілкування.

Дистанційне навчання, за досвідом автора, потребує відкритості оцінювання та оголошення оцінок та їх мотивації після кожного заняття. Через людський фактор викладач може помилятися щодо оцінювання чи присутності студентів, тому варто уважно визначати ці фактори.

Формування комунікативних фахових навичок з іноземної мови за дистанційного навчання здійснюється через розвиток умінь письма (контролюється через виконання завдань письмово та надсилання викладача), говоріння (у разі проведення занять онлайн, аудіювання (студентам надається певний аудіофайл із прикріпленим завданням до нього)) і читання (виконання завдань та надсилання на пошту викладача). Певні труднощі становлять навчання фонетики та вимови через можливий брак технічних умов, коли через погану якість Інтернету викладач може не чути помилки студентів. Також варто

вказати на труднощах під час навчання студентів граматики, коли не кожний студент задає питання, якщо не розуміє тему.

Обговорення проблемних питань (Why study economics, Factors of economics, Economic growth) онлайн сприяє не тільки розвитку мовленнєвих умінь та навичок, а й навичок ведення дискусії. Автором на кожному занятті було презентовано студентам проблемні питання до обговорення. Заняття несли інтерактивний характер та сприяли розвитку творчих умінь студентів. З метою перевірки ефективності занять англійської мови дистанційно автором було порівняно ефективність розвитку комунікативної компетенції у 2020 та 2019 рр: двох груп 2-го курсу Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана у II (весняному) семестрі 2018–2019 н. р., які навчалися за стандартною класичною системою (28 осіб), та двох груп 2-го курсу цього ж університету в II (весняному) семестрі 2019–2020 н. р., які внаслідок карантинних обмежень навчалися дистанційно (31 особа). Так, середній бал за II семестр 2019 р. становив 31,5 (за 50-бальною шкалою), тоді як у 2020 р. цей бал становив 34,2 (35 балів уже відповідають оцінці «добре»). У 2019 н. р. 4% студентів отримали підсумкову оцінку «відмінно», 38,2% – оцінку «добре», 54,3% – оцінку «задовільно» та 3,5% отримали оцінку «незадовільно». У 2020 н. р. підсумкову оцінку «відмінно» отримали 6,2%, 46,5% – оцінку «добре», 46,3% – оцінку «задовільно» та 1,1% – оцінку «незадовільно» (ці студенти не з'являлись на заняття). Викладач пояснює це частково тим, що намагалась не ставити незадовільні оцінки через особливі умови навчання та надавала можливість кожному студенту виправити завдання, проте частково тим, що у студентів з'явилося більше часу через відсутність дороги до та з університету і компактність та визначеність формулювання завдань. Отже, порівняння результатів успішності в 2019 (класичне живе навчання) та 2020 (дистанційне навчання) роках показало незначний ріст успішності студентів. Середній бал за II семестр 2019 р. становив 31,5, тоді як у 2020 р. цей бал становив 34,2, що підтверджує ефективність дистанційного навчання щодо формування комунікативної компетенції.

Висновки. Дистанційне навчання фахової іноземної мови економістів, спрямоване на розвиток комунікативних навичок, загалом тотожне класичним «живим» заняттям. Навчання онлайн за умови поєднання навчальної платформи (як-то Google Classroom) та занять онлайн у вибраній програмі повністю відтворюють класичні

заняття. Недоліками такого навчання є залежність процесу від технічних ресурсів та Інтернету, а також технічна неможливість створювати малі групи онлайн. Перевагами дистанційного навчання є економія часу на дорогу до місця навчання, а також більш висока сконцентрованість і краще структурування матеріалу. За умов чіткого планування та організації навчання дистанційні заняття є більш результативними, ніж класичне навчання. Проведене порівняння успішності студентів за умов класичного навчання та

вимушеного у 2020 р. дистанційного навчання фахової економічної англійської мови показало незначне покращення показників успішності, а також відсутність академічної заборгованості. Питання організації дистанційного навчання вивчено недостатньо та з урахуванням останніх тенденцій потребує більш детального вивчення використання міжнародних навчальних платформ і платформ університету, а також вікові особливості сприйняття студентів за дистанційного навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гулак В. О. Особливості дистанційного навчання англійської мови : робота на здобуття кваліфікаційного ступеня бакалавра : 6.020303 «Філологія» ; наук. керівник В. С. Куліш. Суми : СумДУ, 2019. 35 с.
2. Каменська І. Б. Формування англомовної лінгвістичної компетенції в усному мовленні майбутніх менеджерів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 ; наук. кер. О. В. Глузман ; РВНЗ «Крим. гуманіт. ун-т». Ялта, 2010. 338 с.
3. Коваль С. М., Ускова Л. В. Комунікативна компетенція майбутнього фахівця з соціальної роботи крізь призму вивчення англійської мови. *Міжнародні чепановські психолого-педагогічні читання*. 2019. Вип. 24. С. 238–246.
4. Лимар Л. В., Моруга К. О. Особливості розвитку іншомовної лінгвістичної компетенції студентів економічних спеціальностей в контексті студентоцентризму. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 16 : Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики*. 2016. Вип. 26. С. 110–113. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_016_2016_26_27
5. Лубянова О. В. Психолого-педагогічні особливості формування англомовної писемної комунікативної компетенції. *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. Серія : Філологія. Педагогіка. 2013. Вип. 1. С. 118–128. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vntufil_2013_1_15
6. Метолькіна М. М. Формування англомовної компетенції у фаховому писемному спілкуванні майбутніх логістів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 ; наук. кер. П. О. Бех ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2009. 274 с.
7. Постолєнко І. Навчання іноземних мов дистанційно: інтеграційний аспект. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2014. № 9 (2). С. 54–60. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppsv_2014_9\(2\)_9](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppsv_2014_9(2)_9)
8. Романюк С. М. Дистанційне навчання англійської мови у процесі професійної підготовки майбутніх юристів: стан та перспективи. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія : Педагогіка і психологія*. 2015. № 1. С. 171–176. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vduerp_2015_1_27

REFERENCES

1. Hulak V. O. Osoblyvosti dystantsiinoho navchannia anhliiskoi movy: robota na zdobuttia kvalifikatsiinoho stupenia bakalavra; spets.: 6.020303 – filolohiia; nauk. kerivnyk V.S. Kulish [Peculiarities of distance teaching English language, a thesis for acquiring the degree of Bachelor in specialty 6.020303- philology, sc.advisor V.S. Kulish]. Sumy: SumDU, 2019. 35 p. [In Ukrainian]
2. Kamenska I. B. Formuvannia anhlomovnoi linhvistychnoi kompetentsii v usnomu movlenni maibutnikh menedzheriv: dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.02 ; nauk. ker. O. V. Hluzman [Development of English linguistic oral competence of future managers: a thesis for acquiring the degree of Candidate of pedagogical sciences:13.00.02, sc.advisor O.V. Hlusman]; RVNZ "Krym. humanit. un-t". Yalta, 2010. 338 p. [In Ukrainian]
3. Koval S.M., Uskova L.V. Komunikativna kompetentsiia maibutnoho fakhivtsia z sotsialnoi roboty kriz pryizmu vyvchennia anhliiskoi movy[Communicative competence of future specialists in social management related to studying English]. Mizhnarodni chelpanovski psykholoho-pedahohichni chytannia [International Chelpanovsky readings in Pedagogics and Psychology]. 2019. №.24; pp.238-246. [In Ukrainian]
4. Lymar L. V., Moruha K.O. Osoblyvosti rozvytku inshomovnoi linhvistychnoi kompetentsii studentiv ekonomichnykh spetsialnostei v konteksti studentotsentryzmu [Peculiarities of development of linguistic English competence of economical students via the student-centered learning]. Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova [Scientific Proceedings of M.P. Dragomanov NPU]. Serii 16 : Tvorcha osobystist uchytielia: problemy teorii i praktyky [Series 16. Creative individuality of the teacher: problems of theory and practice]. 2016. №. 26. pp. 110-113. Access regimen: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_016_2016_26_27. [In Ukrainian]
5. Lubianova O. V. Psykholoho-pedahohichni osoblyvosti formuvannia anhlomovnoi pysemnoi komunikativnoi kompetentsii[Psychological and pedagogical peculiarities of development of English written communicative competence]. Visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu Ukrainy "Kyivskiy politekhnichnyi instytut". Serii: : Filolohiia. Pedahohika [Bulletin of the National technical university "Kyiv polytechnical institute", series Philology. Pedagogics]. 2013. №. 1. pp. 118-128. – Access regimen: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vntufil_2013_1_15. [In Ukrainian]
6. Metolkina M. M. Formuvannia anhlomovnoi kompetentsii u fakhovomu pysemnomu spilkuvanni maibutnikh lohistiv : dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.02 ; nauk. ker. P. O. Bekh; Kyiv. nats. un-t im. Tarasa Shevchenka [Development of English competence in professional writing of future logists: a thesis for acquiring a degree of Candidate of pedagogical sciences:13.00.02, sc.advisor P.O. Bekh]. Kyiv, 2009. 274 p. [In Ukrainian]

7. Postolenko I. Navchannia inozemnykh mov dystantsiino: intehratsiinyi aspekt [Teaching foreign languages: a distance learning aspect]. *Problemy pidhotovky suchasnoho vchytelia [Issues of training the modern teacher]*. 2014. № 9(2). pp. 54-60. Access regimen: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppsv_2014_9\(2\)_9](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppsv_2014_9(2)_9). [In Ukrainian]

8. Romaniuk S. M. Dystantsiine navchannia anhliiskoi movy u protsesi profesiinoi pidhotovky maibutnikh yurystiv: stan ta perspektyvy [Distance learning of English during professional preparation of future lawyers: peculiarities and perspectives]. *Visnyk Dnipropetrovskoho universytetu imeni Alfreda Nobelia. Seriiia : Pedahohika i psykholohiia [Bulletin of Dnipropetrovsk university named after A. Nobel. Series Pedagogics and Psychology]*. 2015. № 1. pp. 171–176. Access regimen: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vduep_2015_1_27. [In Ukrainian]